

УДК 821.111-1.03=161.2В.Мисик:050(477)

РОЛЬ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПЕРЕКЛАДІВ ВАСИЛЯ МИСИКА В УКРАЇНІ

Наталія Гриців

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна
e-mail: nhrytsiv@yahoo.com

Висвітлено роль періодичних видань у перекладацькій діяльності В. Мисика. Умовно виділено чотири періоди публікацій: період до арешту (до 1934 р.); період вимушеного мовчання (1934–1955); період з 1956 р. (рік реабілітації) до 1983 р. (рік смерті) та період з 1983 р. дотепер. У рамках періодизації подано бібліографію перекладів, рецензій на перекладені твори, перекладознавчі розвідки. В розгляд включено літературознавчі дослідження про В. Мисика та за його авторства. Описано “перехресні стежки” В. Мисика та М. Зерова.

Ключові слова: художній переклад, періодичні видання, Мисик.

Періодичні видання відіграють суттєву роль у популяризації перекладної літератури. В контексті цілісного осмислення перекладацької спадщини В. Мисика, періодика – невід’ємна складова встановлення його творчого доробку. Отож, ця розвідка – спроба встановлення ролі періодичних видань у популяризації перекладів Майстра. Йдеться про журнали *Березиль (до 1991 – Прапор), Вітчизна, Всесвіт, Дзвін (до 1990 – Жовтень), Дніпро, Слово і Час, Сучасність, Теорія і практика перекладу, Червоний шлях*, газети *Літературна Україна (Літературна газета)* та інші. Ці видання дозволяють провести аналіз по-своєму в географічній площині, оскільки наше дослідження стосується київської, львівської та харківської періодики.

Періодика не дає повної картини перекладацького доробку В. Мисика, оскільки більшість вагомих перекладених творів вийшла окремими виданнями чи включена до збірок та антологій перекладів. Більшість збірок оригінальної поезії також вміщують його переклади.

1. *Бернс Р. Вибране / Р. Бернс; пер. з англ. М Лукаша і В. Мисика; вступ. ст. В. Мисика. – К. : Держлітвидав УРСР. – 1959. – 255 с.*

2. *Бернс Р. Вибране / Р. Бернс; пер. з англ. М Лукаша і В. Мисика; вступ. ст. В. Мисика. – К. : Держлітвидав УРСР. – 1958. – 255 с.*

3. *Бернс Р. Вибране. Пісні та поеми / Р. Бернс; пер. з англ. В. Мисика. – К; Х. : Література і мистецтво. – 1932. – 125 с.*

4. *Бернс Р. Поезії / Р. Бернс; пер. з англ. М Лукаша та В. Мисика; передм. В. Мисика. – К. : Дніпро, 1965. – 206 с.*

5. *Гафіз. Лірика / Гафіз; пер. з перськ. і склав прим. В. Мисик; вступ. ст. Я. Полотнюка. – К. : Дніпро. – 1971. – 227 с.*

6. *Дефо Д.* Життя й чудні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо. Моряка з Йорка, написані ним самим / Д. Дефо. – К. : Держлітвидав, 1938. – 744 с. – переклад В. Мисика; опубліковано анонімно.
7. *Дос Пассос Дж.* 1919 / Дж. Дос Пассос. – К; Х. : Література і мистецтво, 1935. – 300 с. – переклад з англійської В. Мисика; опубліковано анонімно.
8. *Кітс Дж.* Поезії / Дж. Кітс; пер. з англ., вступ. ст. “Джон Кітс” 1795–1821 та прим. В. Мисика. – К. : Дніпро, 1968 – 152 с.
9. *Мисик В.* Берег. Поезії / В. Мисик. – К. : Дніпро. – 1972. – 96 с.
10. *Мисик В.* Казахстанська магістраль / В. Мисик. – Х. : Література і мист-во. – 1931. – 68 с.
11. *Мисик В.* Біля криниці: вибране / В. Мисик. – К. : Дніпро, 1967. – 368 с.
12. *Мисик В.* Борозни: вірші / В. Мисик. – К. : Дніпро, 1962. – 99 с.
13. *Мисик В.* Брянський ліс / В. Мисик. – Х. : Прапор, 1978. – 192 с.
14. *Мисик В.* Верховіття: поезії / В. Мисик. – К. : Держлітвидав, 1963. – 160 с.
15. *Мисик В.* Вибране / В. Мисик; вступ. ст. Т. Масенка – К. : Держлітвидав, 1958. – 317 с.
16. *Мисик В.* Захід і Схід: Переклади / В. Мисик; авт. передм. О. І. Никанорова. – К. : Дніпро, 1990. – 543 с. – Майстри поетичного перекладу.
17. *Мисик В.* Лан: вибране / В. Мисик; вступ. ст. В. Кочевський. – К. : Дніпро, 1970. – 198 с.
18. *Мисик В. О.* Зустрічі: статті, нариси / В. О. Мисик. – Х. : Прапор, 1982 – 133 с.
19. *Мисик В.* Планета: вибране / В. Мисик. – К. : Дніпро, 1977. – 423 с.
20. *Мисик В.* Серед сонячної повені: поезії, переклади, прозові твори. – К. : Рад. письменник, 1987. – 383 с.
21. *Мисик В.* Твори в 2-х т. / В. Мисик; передм. М. Ільницького – К. : Дніпро, 1983. – Т 1: Поезії; Т 2: Захід і Схід.
22. *Мисик В.* Чорнотроп. Лірика / В. Мисик. – К. : Рад. письменник. – 1966. – 112 с.
23. *О. Генрі.* Королі і капуста: роман / О. Генрі; перекл. з англ. В. Мисика. – К. : Дніпро, 1980. – 214 с.
24. *Рудакі Ф.* Вибране / Ф. Рудакі; пер. з таджик.-фарсі і передм. В. Мисика. – К. : Держлітвидав. – 1962. – 190 с.
25. *Уїтмен У.* Листя трави: поезії / У. Уїтмен; з англ. пер. В. Коротич та інші; вступ. ст. В. Коротич; ред. В. Коптілов. – К. : Дніпро, 1969. – 192 с.
26. *Хайям О.* Рубаї / О. Хайям; пер. з тадж.-фарсі, вступ. ст. та прим. В. Мисика. – К. : Дніпро, 1965. – 99 с.
27. *Шекспір В.* Тимон Афіньський / В. Шекспір; пер. В. Мисик // Зібрання творів у 6-ти томах. Том 6. – К. : Дніпро. – 1986. – С. 5–87.
28. *Шекспір В.* Юлій Цезар / В. Шекспір; пер. В. Мисик // Зібрання творів у 6-ти томах. Том 4. – К. : Дніпро. – 1986. – С. 249–330.
29. *Шекспір У.* Тимон Афіньський / У. Шекспір; пер. В. Мисик // Вибрані твори: у 3 т. (До 400-річчя з дня народження У. Шекспіра. 1564 – 1964). – Том 3. – К. : Дніпро. – 1964. – С. 345–496.

Однак, саме періодичні видання охоплюють украй важливі аспекти – критику перекладів та рецензії на перекладені твори. Критичні статті подають розгорнутий аналіз

окремих перекладів чи перекладацького методу В. Мисика загалом. Окрім цього, в розгляд включено літературознавчі дослідження про В. Мисика та за його авторства. Умовно виділяємо чотири періоди публікацій: період до арешту (до 1934 р.); період вимушеного мовчання (1934–1955); період з 1956 р. (рік реабілітації) до 1983 р. (рік смерті) та період з 1983 р. дотепер.

Період до арешту (до 1934 р.)

Першим періодичним виданням, на сторінках якого публікувалася оригінальна поезія В. Мисика, став харківський літературно-художній місячник “Плуг”. Завдяки “Плугові” побачили світ кілька рецензій на збірки поезій за авторства В. Норда (псевдонім В. Мисика); В. Мисик входив до редакційної колегії.

Щодо перекладу, то цей період розпочався з публікації “Пісні” (із поеми “Веселі бригади”) Р. Бернса в часописі “Червоний шлях” (1930). Саме “Червоний шлях” став творчим дороговказом на шляху В. Мисика; одночасно В. Мисик входить до низки людей, за найближчої участі яких журнал виходить у світ (ім’я В. Мисика зазначено серед членів редколегії). У 1931 р. В. Мисик публікує літературознавчу статтю “Роберт Бернс. Шотландський революційний поет епохи промислової революції”, в якій ідеться про життя та творчість шотландського поета; В. Мисик, як і М. Зеров, стверджував “... треба знати, що стоїть за текстом, який перекладається, а це значить, що треба знати історію, по можливості, й побут...” [4, с. 2]. Публікація знакова з огляду на те, що В. Мисик розумів як важливо ввести в українську полісистему не тільки твір, але й особистість автора.

Уривок роману Дж. Дос Пассоса “1919” В. Мисик публікує 1934 р. із зазначенням “далі буде”. Того ж року В. Мисика заарештували. Г. Кочур згодом стверджував, що повний переклад таки було опубліковано 1935 р. (Дос Пассос Дж. 1919 / Дж. Дос Пассос. – К; Х. : Література і мистецтво, 1935. – 300 с.), зі зрозумілих причин – анонімно [13, с. 43].

1. *Дос Пассос Дж.* 1919: роман; уривок / Дж. Дос Пассос; з англ. пер. В. Мисик // Червоний шлях. – 1934. – № 1. – С. 134–165.

2. *Бернс Р.* Пісня (із поеми “Веселі бригади”) / Р. Бернс; пер з англ. В. Мисика // Червоний шлях. – 1930. – № 9. – С. 54–55.

3. *Мисик В.* Роберт Бернс. Шотландський революційний поет епохи промислової революції / В. Мисик // Червоний шлях. – 1931. – № 4. – С. 92–105.

Період вимушеного мовчання (1934–1955)

Цей переклад, а також переклад твору “Робінзон Крузо” Д. Дефо (1938), який також вийшов без зазначення прізвища перекладача, відносимо до періоду вимушеного мовчання.

Однак, саме цей етап подарував В. Мисикові особисту зустріч з учителем та наставником М. Зеровим. Спогади про спільне перебування в ув’язненні є в нарисі “Микола Зеров на півночі” (1965) [18], у “Спогадах про Зерова” [20], та “Сторінці пам’яті” [21], які письменник написав на прохання Г. Кочура. Вплив М. Зерова на розвиток творчої особистості В. Мисика та еволюцію його літературних поглядів – незаперечний. У статті “У справі віршового перекладу” М. Зеров згадує В. Мисика як автора оригінальної поезії, зазначаючи: “Підкупає безпосередньою свіжістю ліризму В. Мисик, але як хочеться часом побажати йому більше темпераменту!” [7, с. 133]. Ці слова можна спершу сприйняти як критику, однак, на думку Г. Кочура така згадка не випадкова, оскільки “з-поміж усіх тодішніх молодих поетів Зеров виділив тільки двох, що виразно підносилися над загальним рівнем. Та й то виділив не без

застережень. Це були Бажан і Мисик” [13, с. 42]. Згодом В. Мисика залучили до роботи над перекладом “Вибраних творів” Пушкіна [там само]. В. Мисик починає свою перекладацьку діяльність під творчим крилом неокласиків, чії принципи лягли в основу його перекладного методу. Звичайно, характеристика перекладачів за належністю до тієї чи іншої школи доволі умовна, особливо з огляду на мовну особистість перекладача, його індивідуальність, однак простежуються певні тенденції в перекладі, виділяється спільна система вимог до перекладу. У випадку з М. Зеровим та В. Мисиком – це, найперше, відтворення єдності змісту та форми, в окремих випадках – нехтування другорядними деталями. З листів В. Мисика до М. Зерова дізнаємося, що М. Зеров дав В. Мисикові “безцінні поради”, яких В. Мисик дотримувався в літературній праці [24, с. 140]. Після відгуку та деяких зауваг М. Зерова щодо збірки “Трави” В. Мисик пише: “Я сам почуваю, що трохи піднявся, – і у великій мірі за те винен Вам, за Ваші цінні, необхідні уваги, що давали Ви іноді в своїх листах. Я ні від кого більше їх не мав” [там само, с. 140]. Високо цінував В. Мисик переклади М. Зерова з римських поетів, відмічаючи переклади творів Горация, “особливо оду його з таким витворним, захоплюючим ритмом: “Не люблю я, хлопче...” і другу: “До Хлої” [там само, с. 142]. Зі “Спогадів про Зерова” також дізнаємося про роботу М. Зерова над англomовними перекладами Байрона та Лонгфелло. В нарисі “Микола Зеров на Півночі” В. Мисик писав: “Якось прочитав він мені з пам’яті свій переклад вірша Лонгфелло “Вальтер фон дер Фогельвейд” [18, с. 56]. В. Мисик згадував “Пісню про Гайавату” Г. Лонгфелло ще 1929 року [23, с. 132]; важко заперечити незаперечне – обидва розуміли важливість перекладів зі світових класиків. Щодо перекладацького почерку, то тут цікаво порівняти збережені з балади “Вальтер фон дер Фогельвейд” рядки М. Зерова та В. Мисика:

Vogelweid the Minnesinger, / Фогельвайд, співець любові / кохання
When he left this world of ours, / Коли покинув наш світ
Laid his body in the cloister, / Положив своє тіло в монастирі
Under Wurtzburg's minster towers / Під баштами монастирської церкви Вюрцбургу
 (Minne – з нім. *любов*, поет., заст.; Вюрцбург – місто в Німеччині) [1, с. 88].

Фогельвайд, співець кохання,
 Як покинув грішний світ,
 В Вюрцбургу спочив нерушно
 Під вагою мшистих плит [6, с. 42].
 (Переклад М. Зерова)

Фогельвейд, співець кохання,
 Як життя своє скінчив,
 Під собором монастирським
 В славнім Вюрцбургу спочив [17, с. 512].
 (Переклад В. Мисика)

На жаль, повний текст перекладу М. Зерова втрачений, але й зачин безцінний для зіставлення. Бачимо, що В. Мисик точніший у відтворенні порядкового інформаційного навантаження, водночас, чого тільки варте словосполучення М. Зерова *Під вагою мшистих плит*. Вислів *this world of ours* інтерпретували обидва перекладачі зі збереженням змісту, але з нівеляцією лексичної структури рядка. Так, *цей наш світ* у М. Зерова набуває додаткової конотації *грішний*, як протиставлення *монастирським стінам*, які М. Зеров опустив у цитованих рядках (говорити про це як про втрату не можна, оскільки не маємо повного

тексту перекладу!); В. Мисик вдало відтворює *собор монастирський*. Рядок *When he left this world of ours* означає, що співець кохання помер, В. Мисик передає його нейтральним *Як життя своє скінчив*, а от М. Зеров іде далі і пропонує *спочив нерушно*; семантично – обидва рядки тотожні оригіналові, однак концептуально – відтінені по-своєму. Попри розбіжності в лексичному оформленні обох варіантів перекладу, в них більше спільного, ніж видається на перший погляд – “повне розуміння тексту”, відтворення не тільки “видимої течії поезії, а й глибшого, затаєного її руху”, та “перевага елементів значенневих” [7].

Період з 1956 р. (етап реабілітації) до 1983 р. (рік смерті) та період з 1983 р. дотепер Третій період набагато плідніший у порівнянні з першим, на сторінках часописів постійно з’являються статті та переклади В. Мисика:

Переклади, друковані в періодичних виданнях (протягом 3-го та 4-го періодів)

1. *Бернс Р.* [Поезії] / Р. Бернс; з англ. пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1978. – № 11. – С. 165–187.
2. *Бернс Р.* [Поезії] / Р. Бернс; пер.: В. Мисик, М. Лукаш // *Всесвіт*. – 1959. – № 1. – С. 27–31.
3. *Бернс Р.* Епіграми, епітафії, жартівливі вірші / Р. Бернс; пер. В. Мисика // *Вітчизна*. – 1956. – № 9. – С. 13–14.
4. *Бернс Р.* Твоє здоров’я, серденько. Рядки, написані на банкноті. Був батько в мене фермер / Р. Бернс; з англ. пер. В. Мисик // *Прапор*. – 1977. – № 10. – С. 10–11.
5. *Бернс Р.* Фіндлей: вірш / Р. Бернс; пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1987. – № 7. – С. 124.
6. *Дю Белле Ж.* Сонети / Ж. Дю Белле; з фр. пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1975. – № 11. – С. 181–188.
7. *Ібн-Сіна А.-А.* [Авіцена]. Кита; Рубаї / А.-А. Ібн-Сіна; з фарсі пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1980. – № 12. – С. 158–161.
8. *Кітс Дж.* Вечір св. Агнеси: поема / Дж. Кітс; з англ. пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1971. – № 12. – С. 91–99.
9. *Крчмери Ш.* Поети; Повість про дерево: вірші / Ш. Крчмери; пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1962. – № 6. – С. 17–18.
10. *Лонгфелло Г.* [Поезії] / Г. Лонгфелло; з англ. пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1977. – № 8. – С. 157–162.
11. *Лонгфелло Г.* Пісня про Гайавату: фрагменти / Г. Лонгфелло; пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1987. – № 7. – С. 125.
12. *Мільтон Дж.* До лорда – генерала Кромвелля; Шекспір: вірші / Дж. Мільтон; з англ. пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1958. – № 6. – С. 92–93.
13. Роберт Бернс у перекладах Василя Мисика // *Вітчизна*. – 1977. – № 7. – С. 18–22.
14. *Бернс Р.* Епіграми, епітафії, жартівливі вірші / Р. Бернс; пер. В. Мисик // *Вітчизна*. – 1956. – № 9. – С. 13–14.
15. *Тагор Р.* З книги “Садівник”: поезія в прозі / Р. Тагор; з англ. варіанта пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1978. – № 12. – С. 123–125.
16. *Х’юз Л.* Негр: вірш / Л. Х’юз; пер. В. Мисик // *Всесвіт*. – 1987. – № 7. – С. 126.
17. *Шекспір В.* Ромео і Джульєтта [закінчення] / В. Шекспір; з англ. пер. В. Мисик // *Прапор*. – 1988. – № 10. – С. 8–55.
18. *Шекспір В.* Ромео і Джульєтта [початок] / В. Шекспір; з англ. пер. В. Мисик // *Прапор*. – 1988. – № 9. – С. 3–41.

19. Шеллі П. Б. “Озимандія”: вірш / П. Б. Шеллі; з англ. пер. Іван Франко, Освальд Бургардт, Яр Славутич, Василь Мисик, Григорій Кочур, Святослав Караванський, Віктор Коптілов, Олександр Мокровольський // Всесвіт. – 1997. – № 5/6. – С. 135–139.

Щодо авторів, то тут переважають, за висловом М. Ільницького: “точки постійного притягання В. Мисика – Дж. Кітс, Р. Бернс, Омар Хайям, Гафіз, Рудакі” [9, с. 409].

Ще одним напрямом у діяльності В. Мисика був переклад дитячої літератури. Як зазначає Р. Зорівчак: “Перекладна література для українських дітей – дітей, що часто були позбавлені рідномовної школи, – надзвичайно вагома” [8, с. 5]. На жаль, В. Мисик як один із перекладачів збірки віршів для дітей “Чанг із В’єтнаму” австралійського письменника Л. Фокса не згадується. Про вихід у світ збірки вказано в “Літературній газеті” за 1960 р., 17 травня. Залишився непоміченим також переклад “Ведмежа Джоні” Е. Сетона-Томпсона 1963 р.

Оскільки В. Мисик, окрім перекладів, створив оригінальні віршові та прозові твори, то цікаво простежити співвідношення публікацій, які тією чи іншою мірою висвітлюють питання перекладу та посилання на В. Мисика як автора оригінальних творів.

1. Добірка творів за які вбивали // Сучасність. – 1985. – С. 69–72. – Оригінальна поезія В. Мисика “Трави”.

2. Мисик В. Аркуші; Батько; Луна; Веселка; Земля моя; Дитинство; Березень; Вибори кошового; Видибайло; Вірші; На таджицький народний мотив; Обрій; Осінь; Музей не коштовного каміння в Литві; Чоловічок; У суді; Троянда “Равенсбрюк”; Балка; Спогади; Перепустка; Пам’яті Н. Н.; Цвіт вишні; В ці дні / В. Мисик // Дніпро. – 1985. – № 10. – С. 63–70.

3. Мисик В. Висота / В. Мисик // Прапор. – 1976. – № 10. – С. 7–8.

4. Мисик В. Вовчі тропи: оповідання / В. Мисик // Прапор. – 1978. – № 4. – С. 70–76.

5. Мисик В. Доручення / В. Мисик // Прапор. – 1970. – № 4. – С. 52–59.

6. Мисик В. З нових поезій / В. Мисик // Прапор. – 1972. – № 1. – С. 5–8.

7. Мисик В. І тільки ім’я увічніться... / В. Мисик // Літературна Україна, 1982. – № 43. – 28 жовтня. – С. 4–5.

8. Мисик В. Комбат; Діти; Крем’яхи / В. Мисик // Прапор. – 1986. – № 7. – С. 53–68.

9. Мисик В. Крапля; Возовиця; Весна; 3 книги царств; Стара Бухара; Рудакі; Ескі Бухара; Хайям; Рим; На Одері; Слово; Стара-стара; Сучасність; Серце Бернса; Чорнотроп; Людина / В. Мисик // Вітчизна. – 2007. – № 9-10. – С. 140–147.

10. Мисик В. Мати / В. Мисик // Прапор. – 1981. – № 1. – С. 12.

11. Мисик В. Мати сплять / В. Мисик // Березіль. – 1992. – № 7–8. – С. 10–11.

12. Мисик В. Микола Зеров на півночі: оповідання / В. Мисик // Прапор. – 1990. – № 4. – С. 50–57.

13. Мисик В. На людній площі / В. Мисик // Літературна Україна, 1980. – № 32. – 18 квітня. – С. 2.

14. Мисик В. На Одері; Весна / В. Мисик // Прапор. – 1985. – № 5. – С. 16–17.

15. Мисик В. На станції. Висота: оповідання / В. Мисик // Прапор. – 1970. – № 5. – С. 30–40.

16. Мисик В. Наша партія / В. Мисик // Прапор. – 1958. – № 6. – С. 15.

17. Мисик В. Панове пацюки / В. Мисик // Прапор. – 1972. – № 5. – С. 4–6.

18. Мисик В. Птичья газета / В. Мисик; передне слово М. Ільницького // Прапор. – 1989. – № 1. – С. 181–183.

19. Мисик В. Ростуть думки, слова... / В. Мисик // Літ. Україна. – 987. – 23 липня – С. 7.
 20. Мисик В. Ці ворота були святими / В. Мисик // Плуг. – 1929. – № 10. – С. 3–4.

Періодична преса вміщає рецензії на опубліковані в цей період збірки оригінальних та перекладених творів:

1. *Адельгейм Є.* Поезія чистих джерел / Є. Адельгейм // Вітчизна. – 1962. – № 11. – С. 201–204. – Рец. на кн.: Борозни: вірші / В. Мисик. – К. : Дніпро, 1962.
2. *Брюгген В.* Проза поета / В. Брюгген // Вітчизна. – 1978. – № 9. – С. 206–209. – Рец. на кн. : Багрянний ліс: оповідання, нариси / В. Мисик. – Х. : Прапор, 1978.
3. *Гордасевич Г.* Планета поезія / Г. Гордасевич // Жовтень. – 1978. – № 4. – С. 141–144. – Рец. на кн. : Планета: вибране / В. Мисик. – К. : Дніпро, 1977. – 423 с.
4. *Доценко Р.* Шекспір, рік видання 1964-й / Р. Доценко // Вітчизна. – 1965. – № 2. – С. 207–209. – Рец. на кн.: Шекспір В. Твори в трьох томах, К. : Дніпро, 1964.
5. *Коптілов В.* Роберт Бернс українською мовою / В. Коптілов // Всесвіт. – 1959. – № 12. – С. 125–126. – Рец. на кн.: Бернс Р. Вибране. – К. : Держлітвидав України, 1959.
6. *Коротич В.* Поет народний і великий / В. Коротич // Жовтень. – 1966. – № 1. – С. 146–148. – Рец. на кн. : Роберт Бернс. Поезії. Переклад з англійської. – К. : Дніпро, 1965.
7. *Криса Б.* Винодар / Б. Криса // Жовтень. – 1972. – № 5. – С. 158–159. – Рец. на кн. : Гафіз. Лірика. – К. : Дніпро, 1971.
8. *Мовчанюк П.* Цілісність світобачення / П. Мовчанюк // Жовтень. – 1973. – № 4. – С. 152–154. – Рец. на кн. : Берег / В. Мисик. – К. : Молодь, 1972.
9. *Никанорова О.* З глибин людського буття (над сторінками книги В. Мисика “Планета”) / О. Никанорова // Вітчизна. – 1978. – № 4. – С. 201–206.
10. *Новикова М.* Англійський поет полюбивсь... / М. Новикова // Всесвіт. – 1971. – № 3. – С. 156–159. – Рец. на кн.: Кітс Дж. Поезії / Пер., вступ. ст., прим. Василя Мисика – К. : Дніпро, 1968.
11. *Сверстюк Є.* Вибране Василя Мисика / Є. Сверстюк // Вітчизна. – 1959. – № 5. – С. 193–195. – Рец. на кн. : Вибране / В. Мисик; редактор О. І. Жолдак. – К. : Держлітвидав, 1958.
12. *Солодкий Д.* За перевалом – перевал / Д. Солодкий // Літературна Україна, 1979. – № 19. – 4 березня. – С. 3.
13. *Стріха М.* У пошуках відповідності: здобутки й проблеми / М. Стріха // Всесвіт. – 1988. – № 5. – С. 144–146. – рец. на: Персі Біші Шеллі. Поезія. – К. : Дніпро, 1987.
14. *Шеремет М.* Вагоме зерно поезії / М. Шеремет // Вітчизна. – 1963. – № 12. – С. 191–192. – Рец. на кн. : Верховіття: поезії / В. Мисик. – К. : Держлітвидав, 1963.

Прикро, що неопублікованою є надзвичайно цікава стаття Г. Майфета “Василь Мисик – перекладач Кітса” [16] (підтвердженням також стає лист Г. Майфета до В. Мисика, де автор говорить, що оскільки рецензія перевищує допустиму одну сторінку, то надії на публікацію мало [15]).

Критична рецензія цікава з двох позицій: вона розкриває теоретичні погляди Г. Майфета щодо перекладу поезії, наголошуючи на важливості еквілінеарності при перекладі поезії, та додає ще один елемент до цілісної картини перекладацького методу В. Мисика, оскільки вміщає детальний перекладознавчий аналіз на всіх рівнях.

Відомо, що В. Мисик неодноразово рецензував переклади, виконані іншими перекладачами (дізнаємося з листів Г. Кочура до В. Мисика), проте опрацьовані періодичні джерела не

містять жодної розвідки такого характеру. Не містять періодичні видання також напрацювань В. Мисика в царині теорії перекладу: немає, здається, жодної перекладознавчої статті, за винятком інтерв'ю, де він у довільній формі висловлює погляд на принципи, яких треба дотримуватись у перекладі, та згадки про книжку В. Коптілова "Першотвір і переклад", звідки дізнаємося, що теоретичні засади, обґрунтовані в книжці, були близькими В. Мисикові – він дотримувався їх як перекладач. Не вдалося нам відшукати публікації рецензії В. Мисика "Шекспір українською мовою" (1961), де перекладач аналізує переклади "Гамлет" В. Вера, "Річард III" Бориса Тена, "Макбет" Ю. Корецького та переклади І. Стешенко [22].

В. Мисик як автор статей та рецензій:

1. *В. Н. [В. Норд]* [Рецензія] / В. Мисик // Плуг. – 1929. – № 3. – С. 73–74. – Рец. на кн. : Твори / Є. Григору. – ДВУ, 1928.
2. *Мисик В.* "Життя вимагає новаторства...": із записників поета / В. Мисик // Літературна Україна. – 1987. – 23 липня.
3. *Мисик В.* Із ювілесом! / В. Мисик // Прапор. – 1981. – № 1. – С. 7.
4. *Мисик В.* [Рецензія] / В. Мисик // Літературна газета. – 1960, 18 березня. – Рец. на кн. : Маки на дроту: зб. віршів / В. Бондар. – Х. : Харківське книжкове вид-во, 1959.
5. *Мисик В.* Спогад про Зерова / В. Мисик // Літературна Україна. – 1987. – 7 липня.
6. *Мисик В.* Сторінка пам'яті : із спогадів про зустрічі з М. Зеровим; / В. Мисик; публ. підгот. Г. Кочур // Літературна Україна. – 1987. – 13 серпня.
7. *Норд В.* Войовничий провінціалізм / В. Мисик // Молодняк. – 1928. – № 12. – С. 81–83. – Рец. на кн. : Покуси / О. Ведміцький. – ДВУ, 1928. – 90 с.
8. *Норд В.* Де розходяться дороги / В. Мисик // Плуг. – 1929. – № 2. – С. 64–69. – Рец. на кн. : Де сходяться дороги / М. Рильський. – Слово, 1929.
9. *Норд В.* Ліва нога / В. Мисик // Молодняк. – 1929. – № 8. – С. 100–105.
10. *Норд В.* Молодий джентльмен і романтика / В. Мисик // Молодняк. – 1929. – № 7. – С. 132–136.
11. *Норд В.* [Рецензія] / В. Мисик // Плуг. – 1929. – № 10. – С. 71–72. – Рец. на кн. : Солодкий світ: поезії / С. Бен.

Перший та другий періоди – це епоха, коли переважають художні переклади, а третій, окрім власне перекладів, багатий на аналіз перекладених творів та оригінальну поезію.

Перекладознавчі розвідки безпосередньо про В. Мисика чи з побіжними згадками про В. Мисика (третій та четвертий періоди):

1. *Ажнюк М.* Мистецтво перекладу / М. Ажнюк // Жовтень. – 1973. – № 5. – С. 147–149. – Рец. на кн. : Першотвір і переклад / В. Коптілов. – К. : Дніпро, 1972.
2. *Бех П.* У невпинному пошуку: про творчу манеру майстра українського перекладу Д. Паламарчука / П. Бех // Теорія і практика перекладу. – 1988. – № 15. – С. 92–104.
3. *Бокий І.* Вершини: до виходу перекладних поетичних антологій Миколи Лукаша та Василя Мисика / І. Бокий // Сільські вісті. – 1991. – 10 січ.
4. *Брюгген В.* "І форма жде киплячого металу" / В. Брюгген // Вітчизна. – 1976. – № 10. – С. 142–148.
5. *Брюгген В.* Василь Мисик: з народного кореня / В. Брюгген // Прапор. – 1986. – № 7. – С. 52–53.
6. *Брюгген В.* Особиста причетність поета / В. Брюгген // Прапор. – 1975. – № 2. – С. 90–96.

7. Брюгген В. Тлумачити – ще й звучати... / В. Брюгген // Жовтень. – 1982. – № 2. – С. 117–121.
8. Брюховецький В. І Захід, і Схід: В лабораторії майстра / В. Брюховецький // Дніпро. – 1977. – № 7. – С. 132–135.
9. Бутрін М. Л. “Вільям Шекспір в українській РСР” М. О. Мороза / М. Л. Бутрін // Іноземна філологія. – 1965. – Вип. 5. – С. 165–167.
10. Вальо М. Українська Шекспіріана / М. Вальо // Жовтень, 1965. – № 12. – С. 140–143.
11. Від журі премії імені Максима Рильського за кращий художній переклад // Літературна Україна. – 1977. – № 7. – 25 січня. – С. 1
12. Габлевич М. Більше вимогливості / М. Габлевич // Теорія і практика перекладу. – 1989. – № 16. – С. 92–103.
13. Гельфандбейн Г. Крила Душі: до 75-річчя з дня народження В. О. Мисика / Г. Гельфандбейн // Прапор. – 1982. – № 7. – С. 114–118.
14. Дорошенко В. Грані літературного сьогодення: огляд критико-літературознавчих книжок 1982 року / В. Дорошенко // Прапор. – 1983. – № 2. – С. 116–124. – Мова йде про книжку статей В. Мисика “Зустрічі”.
15. Драч І. Прекрасне слово від серця / І. Драч // Друг читача – 1977. – № 39. – 29 вересня. – С. 5.
16. Дудченко М. Новий переклад – нова інтерпретація / М. Дудченко // Всесвіт. – 1975. – № 3. – С. 182–185.
17. Збагачення перекладацької традиції // Літературна Україна – 1977. – № 20. – 11 березня. – С. 3. – В. Мисик згадується як кандидат на премію ім. М. Рильського.
18. Зорівчак Р. Зеровіана Григорія Кочура / Р. Зорівчак // Дзвін. – 2005. – № 5–6. – С. 133–136. – В. Мисик згаданий як перекладач.
19. Зорівчак Р. Назустріч ювілею Миколи Лукаша / Р. Зорівчак // Каменярь. – 2009. – № 8.
20. Іваненко В. Пощербини на сонячній тарелі / В. Іваненко // Прапор. – 1980. – № 9. – С. 127–132. – В. Мисик згаданий як перекладач.
21. Йовенко С. ХХ сторіччя української поезії: Василь Мисик (1907–1983) / С. Йовенко // Вітчизна. – 2007. – № 9–10. – С. 139–147.
22. Кандиба О. (О. К.). Василь Мисик / О. Кандиба // Дніпро. – 1994. – № 2–4. – С. 152–159.
23. Кочур Г. Василь Мисик: Перші кроки / Г. Кочур // Дніпро. – 1989. – № 1 – С. 65–68.
24. Кочур Г. Кілька порівнянь / Г. Кочур // Всесвіт, 1962. – №. 6 – С. 123–127. – Згадка про В. Мисика як перекладача Бернса.
25. Кочур Г. Кілька уваг про Василя Мисика та його переклад “Ромео і Джульєтти” / Г. Кочур // Прапор. – 1988. – № 9. – С. 42–46.
26. Кочур Г. Майстри перекладу: [М. Зеров, М. Рильський, В. Підмогильний, М. Терещенко, Б. Тен, І. Стешенко, В. Мисик, М. Лукаш] / Г. Кочур // Всесвіт. – 1966. – № 4. – С. 17–24.
27. Куляса Н. Василь Мисик – перекладач поезії Г. Лонгфелло / Н. Куляса // Слово і час. – 2000. – № 12. – С. 43–46.
28. Лауреат премії ім. М. Рильського // Літературна Україна – 1977. – № 23. – 22 березня. – В. Мисик

29. *Лозинський І.* Над строфами Байрона: до 150-ти річчя поета / І. Лозинський // *Жовтень*. – 1974. – №4. – С. 124–128.
30. *Лубківський Р.* Кастальське джерело натхнення: до 175-ти річчя з дня народження О. С. Пушкіна / Р. Лубківський // *Жовтень*, 1974. – № 6. – С. 122–127
31. *Лубківський Р.* Навколо перекладу / Р. Лубківський // *Жовтень*. – 1973. – № 1. – С. 143–149.
32. *Лупій О.* Його [В. Мисика] борозни / О. Лупій // *Літ. Україна*. – 1987. – 23 липня. – С. 7.
33. *Лупій О.* Феномен В. Мисика / О. Лупій // *Літературна Україна*. – 2007. – 18 жовтня.
34. *Мартинова Е.* Єдність поезії та поезія єднання / Е. Мартинова // *Літературна Україна* – 1983. – № 5. – 3 лютого. – С. 3.
35. *Медвідь О.* Відлуння поетичних перлин: про переклади Григорія Кочура / О. Медвідь, І. Петришин // *Теорія і практика перекладу*. – 1991. – № 17. – С. 107–115.
36. На здобуття премії імені Максима Рильського // *Літературна Україна* – 1979. – № 17. – 27 лютого. – С. 2. – В. Мисик згаданий як перекладач Хайяма та Гафіса
37. *Новикова М.* Глибокий пошук: Василь Мисик як перекладач / М. Новикова // *Всесвіт*. – 1977. – № 8. – С. 189–196.
38. *Новикова М.* Поети і перекладачі / М. Новикова // *Прапор*. – 1990. – № 3. – С. 161–167.
39. *Новикова М.* Пригода з Робертом Бернсом / М. Новикова // *Всесвіт*. – 1989. – № 1. – С. 149–157. – В. Мисик згаданий як перекладач.
40. *Павличко Д.* Людина з іменем Дніпра [про Бориса Тена] / Д. Павличко // *Літературна Україна* – 1983. – № 12. – 24 березня. – С. 8.
41. *Перерва А.* Духовні верховини Василя Мисика / А. Перерва // *Європа-Центр*, 2006. – № 3(14). – Доступно на: http://europa-centre.com/14_06/page/5/
42. *Петришин І.* Метафора малих поетичних форм Джона Кітса як проблема перекладу / І. Петришин // *Теорія і практика перекладу*. – 1992. – № 18. – С. 105–115.
43. *Підсуха О.* Надмужність: 80 років від дня народження Василя Мисика / О. Підсуха // *Літ. Україна*. – 1987. – 23 липня. – С. 6.
44. *Полотнюк Я.* Хайям в українській одежі / Я. Полотнюк // *Жовтень*. – 1966. – № 1. – С. 150–151.
45. *Радчук В.* Гармонія и точність переклада / В. Радчук // *Теорія і практика перекладу*. – 1980. – №3. – С. 10–19.
46. *Радчук В.* Хто він, Роберт Бернс? (до проблеми перекладу) / В. Радчук, О. Радчук // *Всесвіт*. – 2007. – № 9-10. – С. 164–176.
47. *Радчук О.* Опір оригіналу і метод тлумача: “Джон Андерсон” Р. Бернса в пер. П. Грабовського, В. Мисика і М. Лукаша / О. Радчук // *Всесвіт*. – 2010. – №1–2. – С. 213–218.
48. *Савченко Б.* Уолт Уїтмен українською / Б. Савченко // *Прапор*. – 1970. – № 10. – С. 87–89.
49. *Савчин В.* Творчий метод Миколи Лукаша крізь призму одного перекладу / В. Савчин // *Мовознавство*. – 2007. – № 1. – С. 73–80.
50. *Семяжон Й.* Дві зустрічі з поетом / Й. Семяжон // *Прапор* – 1961. – № 7 – С. 92–93
51. *Синиченко О.* Зарубіжна література на Україні. Рік 1986 / О. Синиченко // *Всесвіт*. – 1987. – № 7. – С. 137–145.

52. Слабошпицький М. Майстер перекладу [В. Мисик] / М. Слабошпицький // Друг читача – 1977. – № 10. – 10 березня. – С. 5.

53. Стріха М. Василь Мисик – той, хто вижив на Соловках (для спецпроекту “Сандармох. 75 років”) / М. Стріха // Радіо Свобода, 2012. – Доступно на: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/24492929.html>

54. Стріха М. Пам’яті Майстра / М. Стріха // Всесвіт. – 1995. – № 8–9. – С. 77–79.

55. Стріха М. Шекспір безмежний (Роздуми над першим Повним зібранням творів Шекспіра українською мовою) / М. Стріха // Всесвіт. – 1989. – № 11. – С. 110–117.

56. Талалай Л. Поети Сходу в перекладах Мисика / Л. Талалай // Березіль. – 2011. – № 11/12. – С. 169–172.

57. У фонді миру // Друг читача – 1977. – № 17. – 28 квітня. – про премію ім. М. Рильського.

58. Чомко І. “Ozymandias” Шеллі: містерія чи містифікація ? / І. Чомко // Всесвіт. – 1997. – № 5/6. – С. 135–139.

59. Шалата М. Василеві Мисику-70 / М. Шалата // Літературна Україна – 1977. – № 59. – 26 липня. – С. 3.

60. Шалата М. Художнє слово правди / М. Шалата // Літературна Україна – 1977. – № 12. – 11 лютого. – С. 3.

61. Шугай О. “Дивився з порога на зорі”: [До 80-ти річчя від дня народження Василя Мисика] / О. Шугай // Всесвіт. – 1987. – № 7. – С. 123–127.

62. Шугай О. “Мудрість, прекрасна, як квітка” / О. Шугай // Дніпро. – 1986. – № 10. – С. 50–57.

63. Шугай О. “Неосяжне осягти” / О. Шугай // Дніпро. – 1985. – № 10 – С. 51–70.

Окремі згадки про В. Мисика як автора оригінальних творів:

1. Балабуха К. Вічна снага досвіду / К. Балабуха // Прапор. – 1971. – № 10. – С. 83–91.

2. Балабуха К. Формула щастя: творчий неспокій / К. Балабуха // Прапор. – 1971. – № 8. – С. 90–92.

3. Безхутрий Ю. Вірність високим критеріям / Ю. Безхутрий // Прапор. – 1983. – № 1. – С. 120–122. – Рец. на кн. : Близький берег доли: Літературна критика / В. Брюгген. – К. : Молодь, 1981. – 152 с.

4. Білокінь С. На полицях спец фондів у різні часи / С. Білокінь // Слово і Час. – 1990. – № 1. – С. 69–76.

5. Білоус Д. Високі виміри / Д. Білоус // Теорія і практика перекладу. – 1989. – № 16. – С. 103–114.

6. Брюгген В. Василь Мисик: з народного кореня / В. Брюгген // Прапор. – 1986. – № 7. – С. 52–53.

7. Брюгген В. Голоси на майдані / В. Брюгген // Прапор. – 1971. – № 5. – С. 99–100.

8. Брюгген В. Словом щирим і зацікавленням / В. Брюгген // Прапор. – 1971. – № 2. – С. 101–103.

9. Брюховецький В. Є полум’я таких натхнень / В. Брюховецький // Прапор. – 1985. – № 9. – С. 170–172. – Рец. на кн. : Першовірш: Вірші, спогади, есе / упоряд. В. Я. Бурбан. – К. : Молодь, 1984. – 168 с.

10. Брюховецький В. Уроки майстра / В. Брюховецький // Прапор. – 1976. – № 9. – С. 98–101. – Рец. на кн. : Сузір’я ліри / Л. Первомайський. – К. : Дніпро, 1976.

11. Вогні спільного багаття // Жовтень. – 1972. – № 12. – С. 136–141. – Критична робітня.
12. Гельфандбейн Г. Василь Мисик / Г. Гельфандбейн // Молодяк. – 1929. – № 11. – С. 107–108.
13. Гжицький В. Мої побратими: спогади / В. Гжицький // Жовтень. – 1973. – № 7. – С. 81–83.
14. Гончар О. За правдиве і високохудожнє відтворення життя народу! [Доповідь Олеса Гончара про засідання письменників України у світлі рішень ХХІІ з'їзду КПРС] / О. Гончар // Літературна газета. – 1962. – № 4, 12 січня.
15. Дуб К. Автобіографічний синерген / К. Дуб // Слово і Час. – 2001. – № 4. – С. 15–23.
16. Дяченко В. Регіон чекає дослідників: огляд доробку полтавських письменників / В. Дяченко // Прапор. – 1985. – № 6. – С. 165–167. – Згаданий зв'язок В. Мисика з В. Поліщуком.
17. Дяченко В. Традиції літератури – і становлення художньої манери / В. Дяченко // Прапор. – 1977. – № 7. – С. 91–99.
18. Зеров М. У справі віршового перекладу: нотатки / М. Зеров // Життя й революція. – 1928. – № 9. – С. 133–146. (Передрук: Зеров М. У справі віршованого перекладу: нотатки / М. Зеров // Всесвіт. – 1988. – Вип. 8. – С. 128–135.)
19. Зуб І. Поетичне слово служить народів / І. Зуб, Л. Копиленко // Літературна газета. – 1960. – № 94. – 25 листопада.
20. Калашник В. Не згасити сяйво першотвору / В. Калашник // Прапор. – 1983. – № 8 – С. 107–110. – Згадано про переклади віршів В. Мисика, здійснені Т. Гнедич.
21. Кандиба О. (О. К.). Василь Мисик / О. Кандиба // Дніпро. – 1994. – № 2–4. – С. 152–159.
22. Качкан В. Сучасність? Так, сучасність! / В. Качкан // Прапор. – 1976. – № 1. – С. 102–106. – Цитується вірш В. Мисика.
23. Книжковий тиждень // Друг читача. – 1977. – № 16. – 21 квітня. – С. 3. – згадка про публікацію В. Мисика “Планета”
24. Кодак М. Розплющеними очима / М. Кодак // Прапор. – 1980. – № 1. – С. 127–132.
25. Кочур Г. Про Миколу Зерова / Г. Кочур; підгот. до друку Р. Зорівчак, Т. Шмігер // Дзвін, 2005. – №. 5–6 – С. 137–141.
26. Лубківський Р. Закон братерства / Р. Лубківський // Жовтень. – 1973. – № 10. – С. 116–120.
27. Макаров А. Поезія долає роки / А. Макаров // Жовтень. – 1973. – № 1. – С. 130–142.
28. Мельник В. Герой і його життєва позиція / В. Мельник // Літературна Україна – 1983. – № 11. – 17 березня.
29. Михайлин І. Пізнаючи сучасника / І. Михайлин // Прапор. – 1982. – № 10. – С. 114–118.
30. Муратов І. Передусім – громадянин! / І. Муратов // Літературна газета. – 1961. – № 75. – 22 вересня.
31. Новикова М. Дискусія завершена – дискусія продовжується / М. Новикова // Прапор. – 1983. – № 12 – С. 107–112 (згадано про переклади віршів В. Мисика, здійснені Т. Гнедич).
32. Прісовський Є. У пошуках висоти / Є. Прісовський // Прапор. – 1979. – № 9. – С. 117–123.

33. Романовський В. Бо це вогонь в одежі слова... / В. Романовський // Слобідський край. – 2008. – № 128. – 8 листопада.
34. Руденко Б. Вагомість вірша: деякі міркування щодо робітничої теми в поезії / Б. Руденко // Прапор. – 1973. – № 6. – С. 81–87.
35. Савченко Я. В. Мисик. “Трави” / Я. Савченко // Життя і революція. – 1927. – № 10–11. – С. 176–179.
36. Салімонович Л. Непрочитане “Слово” / Л. Салімонович // Україна молода. – 2005. – № 147 (про арешт В. Мисика).
37. Стрельбицький М. Ствердження авторитету / М. Стрельбицький // Прапор. – 1980. – № 11. – С. 128–130.
38. Тимченко В. Стиль і стильові пошуки / В. Тимченко // Прапор. – 1973. – № 2. – С. 80–90.
39. Трофимук С. Критика. Ознаки її життя / С. Трофимук // Жовтень. – 1973. – № 2. – С. 143–147.
40. Ця загадкова індивідуальність... / Від редакції журналу “Прапор” // Прапор. – 1980. – № 8. – С. 106–109.
41. Шаблювський С. Революційний гуманізм ЖОВТНЯ і українська література / С. Шаблювський // Жовтень. – 1968. – № 1. – С. 122–135.
42. Шмаглій С. Новий герой нової літератури / С. Шмаглій // Прапор. – 1979. – № 7. – С. 127–129.
43. Шудря М. “Там сонце, там...” / М. Шудря // Літературна Україна. – 2010. – 16 груд. – С. 7. – Про Аркадія Казку, В. Мисик згадується як його учень.

Побіжні згадки про В. Мисика в *Літературній газеті*:

1. Літературна газета. – 1962. – № 38, 11 травня (В. Мисик згаданий як перекладач поезії класика таджицької літератури Рудакі).
2. Літературна газета. – 1960. – № 47. – 14 червня (У рубриці “Нові книги” згадується В. Мисик як автор казки для дошкільного віку “Знайко”).
3. Літературна газета. – 1960. – № 19. – 4 березня (Замітка про публікації в журналі “Прапор”: В. Мисик згаданий як автор поезії “Криниця”).
4. Літературна газета. – 1960. – № 63. – 9 серпня (У рубриці “журнали в серпні” згадується, що В. Мисик надрукував оригінальну поезію в журналі “Прапор”).
5. Літературна газета. – 1961. – № 53. – 7 липня (В. Мисик згаданий як автор рецензії в журналі “Прапор”).
6. Літературна газета. – 1961. – № 81. – 13 жовтня (В. Мисик згаданий як автор оригінальної поезії в журналі “Прапор”).
7. Літературна газета. – 1961. – № 9. – 31 січня (В. Мисик згаданий як член нового складу керівництва філії СПУ в Харкові).

Для четвертого періоду характерна поява публікацій, присвячених спогадам про В. Мисика, описові його творчого шляху та розкриттю його внутрішнього світу. Період з 1983 р. розпочинається спогадом Г. Костюка [10], де автор говорить про життя перекладача та умови арешту. Цей спогад згодом увійде до повного видання Г. Костюка [11].

Спогади про перекладача:

1. Білоус Д. Подвижник / Д. Білоус // Літературна Україна – 1983. – № 10. – 10 березня.
2. Гантенко А. Всесвіт у собі вмістить: інтерв'ю з В. Мисиком / А. Гантенко, В. Грабовський // Літературна Україна. – 1980. – 9 вересня. – С. 2.
3. Драч І. Залишив нам глибини / І. Драч // Літературна Україна – 1983. – № 10. – 10 березня.

4. З листування В. Мисика з Т. Масенком / вступ й публікація Л. Масенко // Радянське літературознавство. – 1984. – № 10. – С. 59–68.
5. З листування В. Мисика з Т. Масенком / підгот. до друку Л. Масенко // Березиль. – 1991. – № 7. – С. 172–181.
6. *Костюк Г.* Василь Мисик: спогад / Г. Костюк // Сучасність. – 1983. – № 10. – С. 5–20.
7. Листи доброго друга [Листи В. Мисика до Т. Масенка] // Літературна Україна. – 1983. – № 50. – 15 грудня. – С. 7. – публікацію підготувала Лариса Масенко
8. Мисик В.: некролог // Літературна Україна – 1983. – № 10. – 10 березня.
9. *Мисик-Павленко А.* Мій брат – Василь Мисик / А. Мисик-Павленко // Літературна Україна. – 1985. – 4 липня. – С.5.
10. *Перерва А.* У спадок молоді / А. Перерва // Літературна Україна – 1983. – № 10. – 10 березня.
11. *Скрипко В.* Поезія мудрих глибин: до 75-річчя з дня народження Василя Олександровича Мисика / В. Скрипко // Прапор. – 1977. – № 7. – С. 107–109. – Літературознавча розвідка.
12. *Чернишов А.* Харківські силуети / А. Чернишов // Прапор. – 1981. – № 8. – С. 123–129.
13. *Чернишов А.* Харківські силуети / А. Чернишов // Прапор. – 1981. – № 9. – С. 121–127.
14. *Чернишов А.* Щоб на рівні часу бути... [З досвіду творчої дружби. Тичини і В. Мисика] / А. Чернишов // Дніпро. – 1979. – № 7. – С. 141–144.
15. *Шалата М.* Листи В. Мисика до М. Зерова / М. Шалата // Українське літературознавство : Респ. міжвід. зб. – Львів, 1993. – С. 134–147.
16. *Шугай О.* “І тихим голосом своїм...” (Штрихи до біографії Василя Мисика) / О. Шугай // Дніпро. – 1987. – № 7. – С. 37–59.
17. *Яворівський В.* Оглянутися – і йти далі: до 50-річчя з дня народження В. О. Брюггена / В. Яворівський // Прапор. – 1982. – № 4. – С. 123–134. – Згадка про В. Мисика: персоналії.

Інтерв'ю з В. Мисиком не вміщують глибокого перекладознавчого аналізу, однак дозволяють пунктирно окреслити його погляди на суть перекладу: 1) В. Мисик підкреслює потребу перекладати закордонних класиків, тобто заповнювати прогалини в українській літературній полісистемі (Бернс, Шекспір); 2) поділяє теоретичні засади В. Коптілова, М. Рильського, О. Кундзіча, С. Ковганюка, зазначає, що “потрібен реалізм у перекладі”; 3) зазначає, що треба більше уваги приділяти позамовним чинникам, враховувати епоху автора, за змогою відвідувати країну автора; 4) щодо перекладу, то тут, окрім начитаності та всебічної обізнаності, варто часом покладатися на власну інтуїцію; 5) надає перевагу принципу економії: з найменшими затратами досягти найбільшого ефекту; 6) виступає проти буквализму, прагне досягти почуття міри та художнього такту.

Серед перекладознавчих досліджень слід виокремити розвідки Г. Кочура, М. Новикової та В. Брюггена, оскільки саме ці автори детально аналізують переклади (навіть не дуже вдалих), на відміну від похвальних рецензій, які обмежуються фразами на кшталт: *переклад виконано майстерно*, тощо.

Цікавий зв'язок Г. Кочура та В. Мисика. В доробку Г. Кочура кілька ґрунтовних досліджень перекладів В. Мисика, однак Г. Кочур доклав чимало зусиль, щоб популяризувати пе-

реклади В. Мисика в Україні. Це підтверджує їхнє листування (зберігається в Харківському літературному музеї, Вст.11885 РП-770-780). Періодика висвітлює два напрями досліджень Г. Кочура: пропонується історична довідка перекладів В. Мисика та перекладознавчий аналіз. Г. Кочуру завдячуємо згадці про два анонімно опубліковані переклади В. Мисика [13], Г. Кочур вичерпно коментує внесок В. Мисика в українську Шекспіріану (цю статтю згодом включено в перший том двотомного видання “Кочур Г. Література та переклад. Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв’ю / Г. Кочур; упоряд.: А. Кочур, М. Кочур; авт. вступ. сл. І. Дзюба, Р. Зорівчак. – К. : Смолоскип, 2008. – Т. 1. – 612 с.”). У статті “Майстри перекладу” автор зазначає, що українську “Бернсіану” започаткував саме В. Мисик [14, с. 23], на сторінках періодики Г. Кочур публікує добірку перших оригінальних віршів В. Мисика [12], які дозволяють простежити тематичну та стилістичну еволюцію творчості В. Мисика. Завдяки Г. Кочуру, посмертно опубліковано спогади В. Мисика про М. Зерова під назвою “Сторінка пам’яті” [21].

Цікаві розвідки М. Новикової щодо множинності перекладів, з аналізу доробку українських та російських перекладачів. Щодо вибору творів для аналізу, то М. Новикова, як і В. Мисик, надавала перевагу Р. Бернсові та Дж. Кітсу. До речі, окрім критичних статей, М. Новикова – автор перекладів поезії В. Мисика російською мовою.

Серед рецензентів варто відзначити харків’янина В. Брюггена, який досліджував оригінальну і перекладну творчість В. Мисика. Його рецензії відзначаються фаховістю: позаконтекстний аналіз тісно переплітається з проникливістю в деталі кожного окремого твору; деякі зі статей пізніше увійшли в збірку “Близький берег долі: Літературна критика” [3]. За переклад збірки Сен Жон Перса “Поезії” В. Брюггена вшанували премією імені Василя Мисика (1997р.).

Третій та четвертий періоди цікаві багатством критичних розвідок. Структурно, більшість із них тотожна: в них ідеться про В. Мисика як автора оригінальної поезії та прози паралельно з В. Мисиком-перекладачем.

Проаналізувавши статті перекладознавчого характеру, можемо підсумувати ключові моменти щодо методів перекладу В. Мисика (головно віршових творів): 1) вибір авторів, близьких за світобаченням; 2) ознайомлення з передісторією написання вірша та епохою автора; 3) відтворення ритму та інтонації; 4) мінімум пропусків і дописувань; 5) додержання першоджерела: чіткості головної думки, цілісності стилю та стилістичної поліфонії оригіналу; для В. Мисика характерна зрима точність подробиць та деталей; 6) уміння вільно й нероздільно входити в інший життєвий, психічний, художньо-чуттєвий світ; Мисик-поет прагне не накидати рис власної поетики іншомовним і таким різним авторам; 7) виявлення і відтворення філософських та естетичних доміант вірша; 8) уникання спокуси адаптації, чітке розрізнення перекладу і переспіву; 9) робота безпосередньо з мовою оригіналу без підрядників; 10) критичне ставлення до власних перекладів (редагувалися усі без винятку переклади); 11) для відтворення ідейно-образної канви оригіналу В. Мисик часом вдається до сміливих експериментів. До прикладу, завершальні рядки трагедії В. Шекспіра “Ромео і Джульєтта”:

Не знав бо світ сумнішої планети
понад судьбу Ромео і Джульєтти.

На думку Г. Кочура: “вживши слово “планета” в значенні “доля”, поет іще раз показав нам, яким він був тонким стилістом, які мовні скарби були йому підвладні” [13, с. 46].

Сьогодні на перший план виходить перекладознавчий аналіз творчої спадщини Мисика-перекладача. Проте роль періодичних видань тут не така вагома; постать В. Мисика входить до ґрунтовних видань окремих авторів:

1. *Бабенко В.* Художній переклад: історія, теорія, практика. Ч. 1. Українська перекладацька школа / В. Бабенко. – Кіровоград, 2007. – 325 с.
2. *Дзюба І.* З криниці літ: У 3 т. / І. Дзюба. – К. : Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”, 2006–2007.
3. *Ільницький М.* На перехрестях віку. У трьох кн. / М. Ільницький. – К. : Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”, 2008.
4. *Коломієць Л.* Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу (на матеріалі перекладів з англійської, ірландської та американської поезії): Монографія / Л. Коломієць. – К. : Вид-чо-поліграф. Центр “Київський університет”, 2004. – 522 с.
5. *Стріха М.* Український художній переклад: між літературою і націєтворенням / М. Стріха. – К. : Факт – Наш час, 2006. – 344 с.
6. *Стріха М.* Феномен В. Мисика, Г. Кочура, М. Лукаша / Записки “Перекладацької майстерні 2000–2001. – Том 2”: Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (ХІІ–ХХ ст.) / М. Стріха. – Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, Центр гуманітарних досліджень; упорядник М. Габлевич. – Львів : Простір-М, 2002. – С. 93–94.
7. *Хитрук В.* Василь Мисик: нарис життя і творчості / В. Хитрук. – К. : Дніпро, 1987. – 167 с.

У цих працях зазначається приналежність В. Мисика до перекладацької школи, досліджуються його методи перекладів, перекладені твори стають об’єктами аналізу в рамках конференцій, що присвячені питанням перекладознавства, постать В. Мисика-перекладача вивчається в лекційних курсах.

Слід також виокремити два видання, з яких ця тенденція розпочинається:

1. *Кочур Г.* Шекспир на Украине / Г. Кочур // Мастерство перевода. – Москва. – 1966 – 1968. – С. 26–59.
2. *Шаповалова М.* Шекспір в українській літературі / М. Шаповалова. – Львів : Вища школа, 1976. – 211 с.

Не можемо не згадати появи Інтернет-джерел, які дозволяють знайомитись із творчістю поета та перекладача В. Мисика, сьогодні в мережі можна знайти низку публікацій про В. Мисика, сучасних та передрукованих з інших видань.

Підсумуймо – до заслання на сторінках періодики В. Мисик представлений головню як перекладач англійських творів та однією літературознавчою статтею про Р. Бернса; період від 1934 до 1960 років – це час вимушеного мовчання та плідний період після поч. 1960-х років, коли В. Мисик виступає як перекладач і як автор оригінальних творів, і як рецензент (щоправда оригінальних творів), з’являються численні рецензії на його переклади та оригінальні твори, друкуються біографічні довідки про нього як письменника та перекладача. Період з 1983 р. продовжує тенденцію третього періоду, однак тут додаються спогади про В. Мисика як особистість, зокрема в роки заслання.

Треба також зазначити, що розвідка не може вважатися вичерпною, передчасно говорити про повний перелік публікацій, висвітлених у періодичних виданнях, оскільки з технічних

причин не були опрацьовані окремі номери певних видань. Не вміщує розвідка і вишівських наукових збірників. Подальші напрацювання в цій сфері дозволять виявити ще низку цікавих публікацій, які долучаться до висвітлення цілісної картини праць В. Мисика.

1. Longfellow H. The Complete Poetical Works of ... / H. Longfellow. – Cambridge: The Riverside Press, 1898. – 677 p. 2. Бернс Р. Пісня: із поеми “Веселі бригади” / Р. Бернс; пер з англ. В. Мисик // Червоний шлях. – 1930. – № 9. – С. 54–55. 3. Брюгген В. Близький берег доли: літературна критика / В. Брюгген. – К.: Молодь, 1981. – 152 с. 4. Гантенко А. Всесвіт у собі вмістить [Інтерв’ю з Василем Мисиком] / А. Гантенко, В. Грабовський // Літ. Україна. – 1980. – 9 вересня. – С. 2. 5. Дос Пассос Дж. 1919: роман; уривок / Дж. Дос Пасос; з англ. пер. В. Мисик // Червоний шлях. – 1934. – № 1. – С. 134–165. 6. З листування М. К. Зерова // Радянське літературознавство. – 1988. – № 4. – С. 33–49. – Вступ, коментарі і підготовка листів до друку Толстовка В. О. 7. Зеров М. У справі віршового перекладу: нотатки / М. Зеров // Життя й революція. – 1928. – № 9. – С. 133–146. 8. Зорівчак Р. Перекладна література для дітей як чинник формування особистості / Р. Зорівчак // Іноземна філологія. – Львів. – 2007. – Вип. 119. – С. 3–9. 9. Ільницький М. На перехрестях віку: у трьох кн. / М. Ільницький. – К.: Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”. – 2008. – Т. 1. – 838 с. 10. Костюк Г. Василь Мисик. Спогад / Г. Костюк // Сучасність, 1983. – № 10. – С. 5–20. 11. Костюк Г. Зустрічі і прощання: спогади у двох книгах / Г. Костюк; передм. М. Жулинського. – К.: Смолоскип, 2008. – Кн. 1. – 720 с. 12. Кочур Г. Василь Мисик: Перші кроки / Г. Кочур // Дніпро. – 1989. – № 1. – С. 65–68. 13. Кочур Г. Кілька уваг про Василя Мисика та його переклад “Ромео і Джульєтти” / Г. Кочур // Прапор. – 1988. – № 9. – С. 42–46. 14. Кочур Г. Майстри перекладу: [М. Зеров, М. Рильський, В. Підмогильний, М. Терещенко, Б. Тен, І. Стешенко, В. Мисик, М. Лукаш] / Г. Кочур // Всесвіт. – 1966. – № 4. – С. 17–24. 15. Лист Г. Майфета до В. Мисика, датований 14. 5. 1968 р. – Харківський літературний музей. – НДФ № 11282. 16. Майфет Г. Василь Мисик – перекладач Кітса / Г. Майфет. – Харківський літературний музей. – НДФ № 11281/23. – Машинопис рецензії на видання: Джон Кітс. Поезії. Переклад, вступна стаття та примітки В. Мисика. – К.: Дніпро, 1968. – 151 с. 17. Мисик В. Захід і Схід: Переклади / В. Мисик; авт. передм. О. І. Никанорова. – К.: Дніпро. – 1990. – С. 512. 18. Мисик В. Микола Зеров на півночі: оповідання / В. Мисик // Прапор. – 1990. – № 4. – С. 50–57. 19. Мисик В. Роберт Бернс. Шотландський революційний поет епохи промислової революції / В. Мисик // Червоний шлях. – 1931. – № 4. – С. 92–105. 20. Мисик В. Спогад про Зерова / В. Мисик // Літ. Україна. – 1987. – 7 липня. 21. Мисик В. Сторінка пам’яті: із спогадів про зустрічі з М. Зеровим / В. Мисик; публ. підгот. Г. Кочур // Літ. Україна. – 1987. – 13 серпня. 22. Мисик В. Шекспір українською мовою / В. Мисик. – Харківський літературний музей. – Вст. № 18983 РП-2680/4. – Рец. на кн.: Шекспір У. Вибрані твори в 2-х томах. – К.: Мистецтво, 1950 – 1952 рр. 23. Норд В. Молодий джентльмен і романтика / В. Мисик // Молодняк. – 1929. – № 7. – С. 132–136. 24. Шалата М. Листи В. Мисика до М. Зерова / М. Шалата // Українське літературознавство: Респ. міжвід. зб. – Львів, 1993.

РОЛЬ ПЕРИОДИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ В ПОПУЛЯРИЗАЦИИ ПЕРЕВОДОВ ВАСИЛИЯ МЫСЫКА В УКРАИНЕ

Наталья Грыцив

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина
e-mail: nhrytsiv@yahoo.com*

Освещена роль периодических изданий в переводческой деятельности В. Мысыка. Условно выделены четыре периода публикаций: период до ареста (до 1934 г.); период вынужденного молчания (1934 – 1955); период с 1956 г. (год реабилитации) до 1983 г. (год смерти) и период с 1983 г. до настоящего времени. В рамках периодизации представлена библиография переводов, рецензий на переведенные произведения, переводоведческие разыскания. Рассмотрены литературоведческие исследования о В. Мысыке и его авторстве. Описаны “перекрестные пути” В. Мысыка и М. Зерова.

Ключевые слова: художественный перевод; периодические издания; В. Мысык.

THE ROLE OF THE PERIODICALS IN POPULARIZING VASSYL MYSSYK'S TRANSLATIONS IN UKRAINE

Nataliya Hrytsiv

*Ivan Franko National University of Lviv
Universytetska St., 1, Lviv, 79000, Ukraine
e-mail: nhrytsiv@yahoo.com*

The paper highlights the role of the periodicals in Myssyk's translation creativity. The publications are further subdivided into four periods: before the translator's exile (up until the year 1934); that of constrained silence (1934 - 1955); the period since 1956 (the year of his rehabilitation) till 1983 (the year of his demise); the period since 1983. Each of the lapses of time is provided with the bibliography of the translations as well as the reviews of the translated texts and an overview of translation studies research. The paper also includes references to the literary studies about Myssyk and analysis of those written by him. Shed some light in the paper are the 'encounters' between Myssyk and Zerov.

Keywords: artistic translation, periodicals, Myssyk.

Стаття надійшла до редколегії
13.03.2012 р.

Статтю прийнято до друку
22.05.2012 р.